

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA
FIETSPAD CUIJK-MOOK
TE CUIJK-MOOK
GEMEENTE CUIJK



- ✿ Bodem
- ✿ Waterbodem
- ✿ Water
- ✿ Archeologie
- ✿ Ecologie
- ✿ Milieu

Ecologie

Quickscan flora en fauna fietspad Cuijk-Mook te Cuijk-Mook in de gemeente Cuijk

Opdrachtgever	Gemeente Nijmegen Afdeling Projectmanagement en Ruimtelijke Kwaliteit Bureau Proces- en Projectmanagement (PK10) Postbus 9105 6500 HG Nijmegen
Project	CUY.GEM.ECO1
Rapportnummer	15053509
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	29 oktober 2015
Vestiging	Boxmeer
Opsteller	Drs. B.G.W. Aarts
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Ing. E.R. Witter
Paraaf	



Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Flora- en faunawet dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
2.1	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving.....	2
2.2	Ligging ten opzichte van beschermde gebieden	5
2.3	Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	6
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	7
4	TOEPASSING VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	8
4.1	Inleiding	8
4.2	Flora- en faunawet.....	8
4.3	Gebiedsbescherming.....	10
5	AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN	12
5.1	Inleiding	12
5.2	Vogels	12
5.3	Vleermuizen.....	13
5.4	Overige zoogdieren	14
5.5	Reptielen, amfibieën en vissen.....	15
5.6	Ongewervelden.....	16
5.7	Vaatplanten.....	17
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	18
6.1	Inleiding	18
6.2	Flora- en faunawet.....	18
6.2.1	Broedvogels.....	18
6.2.2	Vleermuizen.....	18
6.2.3	Overige zoogdieren	19
6.2.4	Amfibieën.....	21
6.2.5	Reptielen	21
6.2.6	Vissen.....	21
6.2.7	Vaatplanten	21
6.2.8	Overige soort(groep)en	22
6.3	Gebiedsbescherming.....	22
7	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	23

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van de gemeente Cuijk en de gemeente Mook & Middelaar opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan flora en fauna ten behoeve van de realisatie van een snelfietspad met fietsbrug langs de spoorbaan van Cuijk naar Molenhoek in de gemeente Cuijk en de gemeente Mook & Middelaar. De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

De quickscan flora en fauna heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn die volgens de Flora- en faunawet een beschermde status hebben en die mogelijk verstoring kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op gebieden die volgens de Natuurbeschermingswet 1998 zijn beschermd, of deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland. Het onderzoek heeft niet als doel om vergunningen in het kader van de Flora- en faunawet of overige natuurwetgeving te verkrijgen, maar beoordeelt of het beoogde plan binnen de planperiode uitgevoerd zou kunnen worden, binnen de huidige randvoorwaarden die de natuurwetgeving stelt.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

Voor zover bij de opdrachtgever bekend, is er niet eerder ecologisch veldonderzoek op de onderzoekslocatie uitgevoerd.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 7,8$ ha) ligt langs de oostzijde van de spoorbaan van Cuijk naar Molenhoek in de gemeente Cuijk (provincie Noord-Brabant) en de gemeente Mook & Middelaar (provincie Limburg). In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 46 A (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 188.140$, $Y = 418.225$.



Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie (rode lijn).

De onderzoekslocatie bestaat uit het oostelijke talud van de spoorlijn en de aangrenzende strook (hoofdzakelijk agrarische) grond. Het tracé kruist de Maas. Ter plaatse van de kruising met de Maas zijn op de noord- en op de zuidoever tijdelijke werkerterreinen voorzien (zie figuur 4).

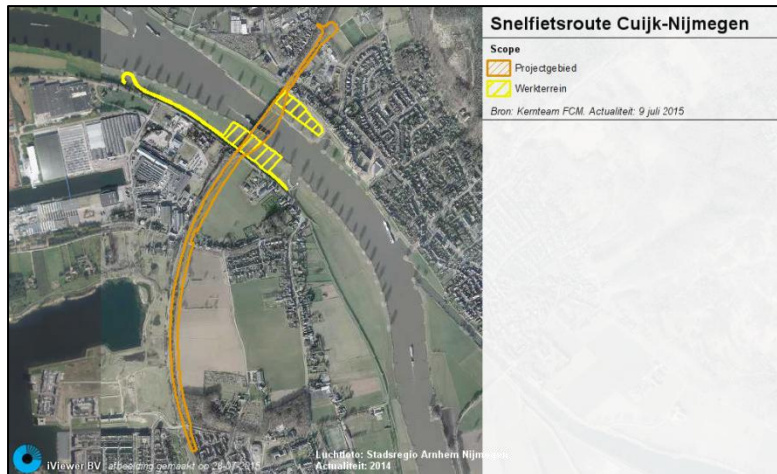
In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 5 t/m 11 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.



Figuur 2. Luchtfoto noordelijke helft onderzoekslocatie en directe omgeving.



Figuur 3. Luchtfoto zuidelijke helft onderzoekslocatie en directe omgeving.



Figuur 4. Ligging tijdelijke werkterreinen (geel) en projectgebied (oranje).



Figuur 5. Kruising met Galberg in Cuijk.



Figuur 6. Meidoornhaag langs talud.



Figuur 7. Talud en hagen.



Figuur 8. Kruising met de Maas bij Everdineweerd (panoramafoto).



Figuur 9. Spoorbrug over de Maas.



Figuur 10. Spoortalud t.h.v. Molenhoek



Figuur 11. Aansluitpunt op de Middelweg in Molenhoek.

2.2 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

Natura 2000-gebieden

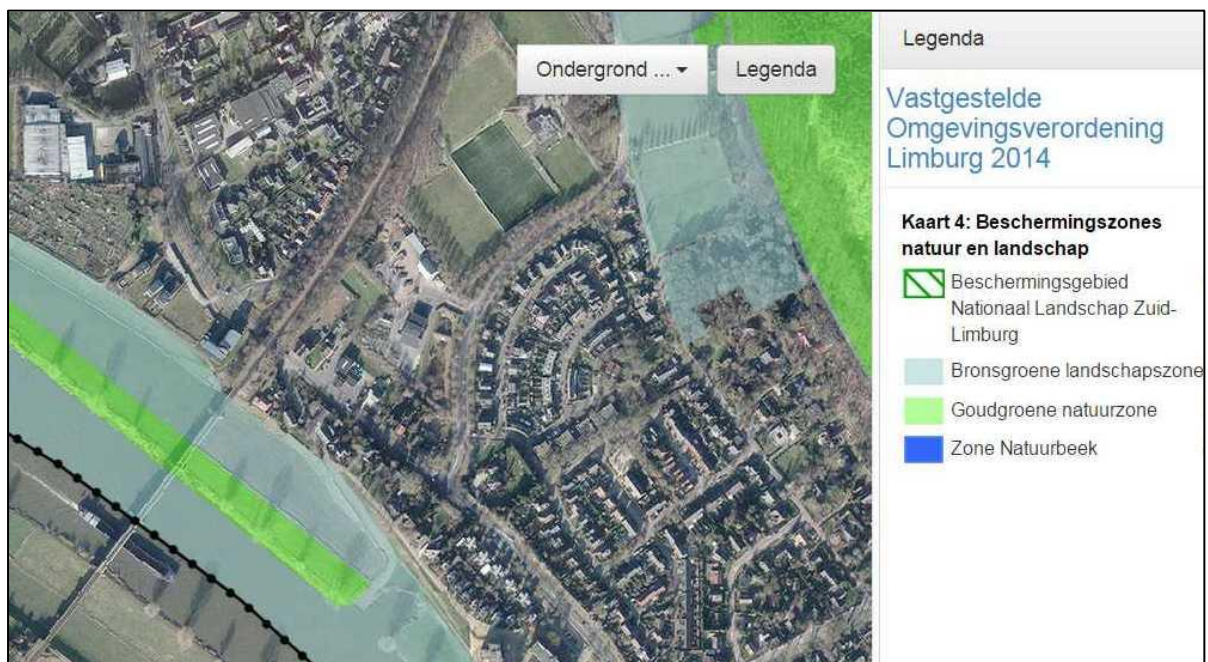
De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een terrein dat aangewezen is als Natura 2000-gebied. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, Sint Jansberg, bevindt zich op circa 3 kilometer afstand ten oosten van de onderzoekslocatie.

Beschermde Natuurmonumenten

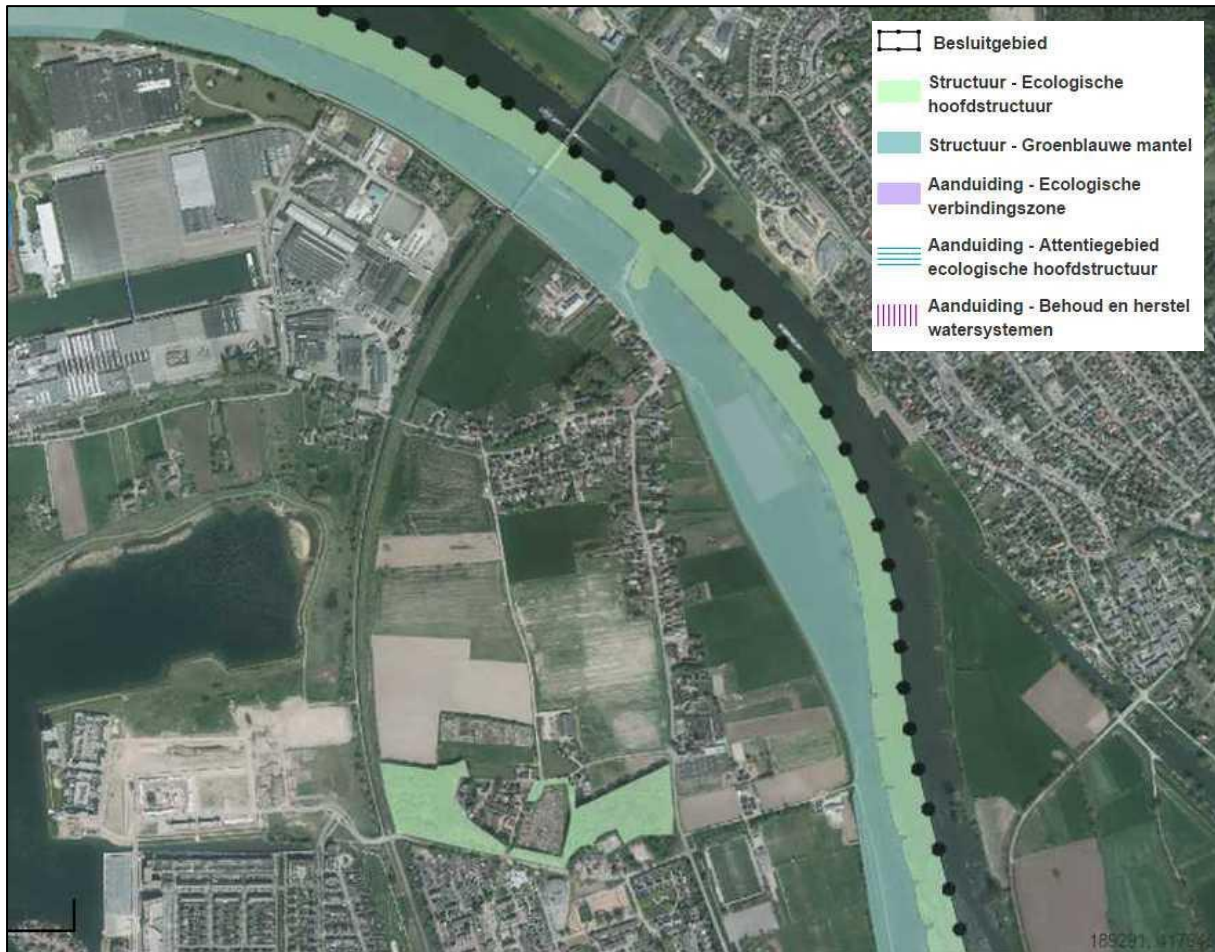
De onderzoekslocatie is niet gelegen in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Beschermde Natuurmonument. Het meest nabijgelegen Beschermde Natuurmonument, Terreinen Boswachterij Groesbeek, bevindt zich op circa 2,3 kilometer afstand ten noorden van de onderzoekslocatie.

Natuurnetwerk Nederland

De onderzoekslocatie maakt doorsnijdt delen van het Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur). In figuur 12 en 13 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk weergegeven. In Limburg doorsnijdt het tracé van de fietsbrug een deel van de EHS (Goudgroene natuurzone) op de oever van de Maas en terreinen die zijn aangeduid als Bronsgroene landschapszone (de Maas zelf en aangrenzende uiterwaarden). In Noord-Brabant doorsnijdt het tracé van de fietsbrug een deel van de EHS (de Maas zelf) en terreinen die zijn aangeduid als Blauwgroene Mantel (de uiterwaarden van de Maas). Het tracé grenst tevens aan een EHS-gebied (het bosgebied Gansakker aan de Galberg in Cuijk).



Figuur 12. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland in de provincie Limburg. Bron: www.polviewer.nl



Figuur 13. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland in de provincie Noord-Brabant. Bron: ruimtelijkeplannen.brabant.nl

2.3 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemers zijn voornemens een snelfietspad aan te leggen langs het oostelijke talud van de spoorbaan tussen Cuijk en Molenhoek. In het zuiden begint het fietspad in een woonwijk aan de noordrand van Cuijk (ter hoogte van de Botteliersdreef en Zadelmakersdreef). In noordwaartse richting zal het fietspad aangelegd worden op voornamelijk agrarische grond. Hier en daar wordt een bosgebied of een haag doorkruist. Ter plaatse van de spoorbrug over de Maas zal een verhoogde fietsbrug worden aangelegd, naast de spoorbrug. Hiervoor moeten pijlers worden gerealiseerd in de uiterwaarden van de Maas. In Molenhoek zal het fietspad met een tunnel onder het spoor door gaan, om aan te sluiten op de Middelweg.

Ten behoeve van de ingreep zullen de meeste bomen worden gekapt, hagen worden gerooid en greppels worden gedempt. Tevens wordt agrarisch gebied (weilanden en akkers) omgevormd.

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op 6 en 7 juli 2015. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving beoordeeld. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken, raadpleging van natuurgegevens in de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Noord-Brabant en Limburg geraadpleegd.

Verspreidingsgegevens van soorten zijn veelal weergegeven op kilometerhokniveau (1 x 1 kilometer) of op uurhokniveau (5 x 5 kilometer). Aangezien met de schaal van kilometerhokken of uurhokken een groter gebied wordt beschouwd dan alleen de onderzoekslocatie, betekent dit niet dat de kritische soorten ook daadwerkelijk voorkomen binnen de begrenzing van de onderzoekslocatie. Verder zijn sommige verspreidingsgegevens niet erg actueel. Dit betekent dat de meest recente verspreidingsgegevens reeds verouderd kunnen zijn. De meeste te gebruiken gegevens vormen daarom geen uitsluitel over het aantal soorten en type waarneming van een soort in het betreffende gebied, maar enkel een indicatie over het voorkomen.

De quickscan flora en fauna is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 TOEPASSING VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Er wordt een globale toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Flora- en faunawet bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. Dit hoofdstuk is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende wetgeving.

4.2 Flora- en faunawet

De Europese natuurwetgeving is in Nederland, op het gebied van de soortbescherming, uitgewerkt in de Flora- en faunawet. Deze wet heeft tot doel alle in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten te beschermen en in stand te houden. Om dit doel te bereiken, bevat de wet een aantal verbodsbepalingen (zie tabel I). Hierbij wordt het zogenaamde “nee, tenzij...” principe gehanteerd. Dit wil zeggen dat activiteiten met een (potentieel) schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn (“nee”). Van dit verbod kan echter onder voorwaarden (“tenzij”) afgeweken worden door ontheffingen of vrijstellingen.

Tabel I. Verbodsbepalingen Flora- en faunawet

Artikel 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11	Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Voor de Flora- en faunawet geldt dat vaste rust- en verblijfplaatsen van bepaalde soorten zijn beschermd. De Flora- en faunawet maakt onderscheid in drie beschermingscategorieën. Iedere categorie heeft zijn eigen ontheffingsmogelijkheden en toetsingscriteria. Hierbij vallen vogels onder een aparte categorie.

Tabel II. Soortbeschermingscategorieën Flora- en faunawet

Tabel 1 algemeen beschermde soorten
Voor de soorten in Tabel 1 van de Flora- en faunawet geldt, bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing in het kader van artikel 75 aangevraagd te worden. Voorbeelden zijn: ree, haas konijn, egel, bruine kikker, gewone pad, wijngaardslak, brede wespenorchis, grote kaardenbol
Tabel 2 overige beschermde soorten
Voor de soorten in Tabel 2 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing aangevraagd te worden. Echter indien er volgens een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode gewerkt wordt, geldt er bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen en hoeft er geen ontheffing aangevraagd te worden. De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan het criterium ‘doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort’ (‘lichte toets’). Voorbeelden zijn: eekhoorn, steenmarter, kleine modderkruiper, gele helmbloem, steenbreekvaren, tongvaren, maretak

Tabel 3 strikt beschermde soorten

Voor de soorten van Tabel 3 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen bij alle activiteiten (waaronder ruimtelijke ontwikkeling en inrichting) een ontheffing aangevraagd te worden. In een zeer beperkt aantal gevallen kan er op basis van een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode een vrijstelling verleend worden voor de ontheffingsverplichting bij een zeer beperkt aantal activiteiten.

De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan een drietal criteria (uitgebreide toets). Bij de uitgebreide toets dient aan alle afzonderlijke criteria te worden voldaan. De criteria zijn als volgt: de activiteiten of werkzaamheden doen geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort, er is geen andere bevredigende oplossing (alternatief) voor de geplande activiteiten of werkzaamheden, die minder schade oplevert voor de betreffende soort en er moet sprake zijn van een bij de wet genoemd belang.

Voorbeelden zijn: das, waterspitsmuis, alle vleermuissoorten, rugstreeppad, boomkikker, kamsalamander

Bij een quickscan flora en fauna wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingscategorieën. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht. Broedvogels en vleermuizen zijn soortgroepen uit de strengste beschermingscategorie. Voor de overige soortgroepen is de beschermingsstatus afhankelijk van de soort.

Broedvogels

Alle broedende inheemse vogels en hun nesten zijn wettelijk strikt beschermd en qua beschermingsregime te vergelijken met Tabel 3 van de Flora- en faunawet. Broedvogels vallen onder een aparte beschermingsgroep en zijn ingedeeld in een vijftal beschermingscategorieën (Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen, Dienst Regelingen, 2009). Zie tabel III voor een indeling van de bescherming van broedvogels.

Tabel III. Beschermingscategorieën aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen.

Broedvogels		
Voor vogels geldt dat er altijd een ontheffing aangevraagd dient te worden. Indien activiteiten plaatsvinden waarbij verbodsbepalingen worden overtreden ten aanzien van (broed)vogels dient er een uitgebreide toets, zoals beschreven bij Tabel 3 Flora- en faunawet toegepast te worden. Bij broedvogels kan een overtreding in de meeste gevallen gemakkelijk voorkomen worden door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.		
Beschermingscategorie 1	nesten jaarrond beschermd, ook buiten broedseizoen	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
Beschermingscategorie 2		Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
Beschermingscategorie 3		Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
Beschermingscategorie 4		Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).
Beschermingscategorie 5	Nesten jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen	Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.
Overige broedvogels ("algemeen" voorkomen-de broedvogels)	Nesten die <i>niet</i> het hele jaar door zijn beschermd; enkel binnen broedseizoen.	Vogels die elk broedseizoen een nieuw nest maken of in staat zijn een nieuw nest te maken. De vogelnesten voor eenmalig gebruik.

Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten zowel binnen de Flora- en faunawet als binnen de Natuurbeschermingswet een strikte bescherming. Alle vleermuissoorten staan vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen alle verblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen (vliegroutes) en de foerageergebieden bescherming genieten.

Vleermuizen zijn streng beschermd omdat ze erg kwetsbaar zijn. De afgelopen vijftig jaar zijn sommige soorten erg zeldzaam geworden of geheel verdwenen. Wanneer overwinterende dieren worden verstoord, is de kans groot dat ze sterven omdat ze dan teveel van hun vetreserve gebruiken. Maar al te vaak worden bomen gekapt en oude gebouwen gerenoveerd of gesloopt. Als zich hierin een vleermuiskolonie bevindt, heeft dat negatieve gevolgen voor de vleermuisstand op lokaal niveau. Omdat ze meestal maar één jong per jaar krijgen, kan herstel erg lang duren. Vleermuizen kunnen zelf geen verblijfplaatsen maken en zijn dus afhankelijk van bestaande verblijfplaatsen. Daarnaast hebben ingrepen in het landschap ook negatieve gevolgen doordat foerageergebieden en vliegroutes, waar vleermuizen jaren achtereen gebruik van maken, verdwijnen. De impact die een ingreep kan hebben verschilt sterk per situatie en per soort waardoor meestal gedetailleerde gegevens nodig zijn om een passend advies te geven.

Algemene Zorgplicht

De algemene zorgplicht houdt in dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen nadelige gevolgen voor de flora en fauna kunnen ontstaan, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten of maatregelen te nemen om de nadelige gevolgen te voorkomen. Zo kan er bijvoorbeeld rekening worden gehouden met amfibieën en kleine zoogdieren worden wanneer materialen en houtstapels, waaronder de dieren verblijven, worden verwijderd.

Tabel IV. Algemene Zorgplicht

Algemene Zorgplicht (artikel 2)
Een belangrijk uitgangspunt binnen de Flora- en faunawet is dat op elke burger de plicht rust om voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat iedereen zich dient in te spannen om de nadelige gevolgen voor een soort te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats.

De algemene zorgplicht is in de meeste gevallen voornamelijk van toepassing op beschermde soorten die staan vermeld in Tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit betreffen algemeen voorkomende soorten, waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling geldt. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor de betreffende soortgroep worden aangegeven.

4.3 Gebiedsbescherming

De quickscan flora en fauna toetst voornamelijk aan de Flora- en faunawet. Indien een plangebied in of nabij een gebied is gelegen dat tot de EHS behoort of onder de Natuurbeschermingswet valt, dient te worden bepaald of er een effect valt te verwachten. Bij een toetsing aan de Natuurbeschermingswet spelen vaak andere facetten mee, zoals de aanwezige doelsoorten en kernwaarden van het betreffende beschermde gebied.

Natuurbeschermingswet 1998 (Natura 2000-gebieden)

De Natuurbeschermingswet 1998 heeft tot doel bijzondere natuurgebieden in Nederland te beschermen en in stand te houden. De wet omvat onder andere de richtlijnen van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn ten aanzien van gebiedsbescherming. Doordat de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn

beide zijn opgenomen in de Natura 2000-wetgeving, zijn de termen “Habitatrichtlijngebied” en “Vogelrichtlijngebied” komen te vervallen. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de Europese Unie. Handelingen die een negatieve invloed hebben op gebieden die binnen dit netwerk vallen, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningsstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door het Ministerie van Economische Zaken (via Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) of door de Provincie.

Natuurbeschermingswet 1998 (Beschermd Natuurmonumenten)

Beschermd Natuurmonumenten zijn gelegen buiten de Natura 2000-gebieden. Met de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998 is het onderscheid tussen Staats- en Beschermd Natuurmonumenten opgeheven en gewijzigd in Beschermd Natuurmonumenten en zijn (delen van) Beschermd Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden komen te vervallen. Het beschermingsregime voor Beschermd Natuurmonumenten betreft het verbod om zonder vergunning handelingen te verrichten die schadelijk kunnen zijn voor de te beschermen waarden van een natuurmonument, zoals natuurschoon en de natuurwetenschappelijke betekenis ervan. Ontwikkelingen zijn wel mogelijk als door het Ministerie of de Provincie een vergunning is verleend.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. In de wet heet dit de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Het Natuurnetwerk Nederland is onderdeel van een Europees ecologisch netwerk en bestaat uit kerngebieden (in Nederland de Natura-2000 gebieden, Beschermd Natuurmonumenten en de Wetlands) en verweven gebieden (gericht op de verweving van landbouw, wonen en natuur) die onderling verbonden worden door ecologische verbindingzones. Ecologische verbindingzones zijn stroken en stukjes natuur die de verspreid liggende natuurgebieden met elkaar verbinden. Op deze manier kunnen dieren en planten zich van het ene naar het andere leefgebied verplaatsen. Met name kleine populaties die met uitsterven worden bedreigd, blijven hierdoor levensvatbaar. Negatieve invloed op de werking van een verbinding of aantasting van een verbinding dient vermeden en gecompenseerd te worden zodat het netwerk niet verslechtert. Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk geworden voor het Natuurnetwerk Nederland. Tot die tijd was de Rijksoverheid hiervoor verantwoordelijk. De planologische begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland loopt via het traject van de provinciale ruimtelijke structuurvisies en verordeningen.

Groenblauwe mantel in Brabant

De Groenblauwe mantel vormt het gebied tussen het kerngebied groenblauw en het agrarisch gebied, alsook het stedelijk gebied. Het kerngebied groenblauw wordt ommanteld om kernen te versterken en te verbinden. De Groenblauwe mantel bestaat overwegend uit multifunctioneel landelijk gebied met grondgebonden landbouw. Binnen de Groenblauwe mantel zijn ook de zogenaamde beheersgebieden van de ecologische hoofdstructuur opgenomen. Het beleid binnen de Groenblauwe mantel is gericht op het behoud en vooral de ontwikkeling van natuur, watersysteem en landschap. Voor de natuur betekent dit vooral versterking van de leefgebieden voor plant- en diersoorten en de bevordering van de biodiversiteit buiten de EHS. Vanuit de watercomponent wordt vooral ingezet op het kwantitatief en kwalitatief herstel van kwelstromen, zoals het wijstverschijnsel op de Peelrandbreuk in Oost Brabant, in de beekdalen en op de overgangen van zand/veen naar klei in de zogenaamde Naad van Brabant. De Groenblauwe mantel geeft naast de ontwikkeling van een robuust en veerkrachtig water- en natuursysteem ook ruimte voor de ontwikkeling van gebruiksfuncties, zoals landbouw en recreatie, mits deze bijdragen aan de kwaliteiten van natuur, water en landschap: de “jaminsbenadering”. De Groenblauwe mantel biedt echter geen ruimte voor stedelijke ontwikkeling of de ontwikkeling van nieuwe (kapitaal)intensieve vormen van recreatie en landbouw.

5 AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN

5.1 Inleiding

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat / verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen, foerageergebied en verbindingsroutes. Tevens wordt bepaald of de voorgenomen plannen een verstoring effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. In hoofdstuk 6 wordt beoordeeld welke juridische implicaties dit voor het project heeft.

5.2 Vogels

Broedvogels (beschermingscategorie 1 t/m 4)

In het parkachtige bosgebied Ganzenakker aan de Galberg in Cuijk zijn in de bomen aan de rand van het bos geen jaarrond beschermde nesten van roofvogels of ransuilen aanwezig. Wel is 20 meter verderop in het bos, dus binnen de invloedssfeer van de ingreep, een oud kraaiennest aanwezig. Geadviseerd wordt om ruim voorafgaand aan de daadwerkelijke ingreep te controleren of er geen vogels met jaarrond beschermde nesten broeden binnen de invloedssfeer van de ingreep.

Aan de westzijde van de spoorlijn bevindt zich achter het woonhuis aan de Everdineweerd 29 een bosje. Dit bosje kon tijdens het veldbezoek niet geïnspecteerd worden. Eventuele roofvogelnesten in dit bosje zouden verstoord kunnen worden door de werkzaamheden voor de fietsbrug indien aldaar in het broedseizoen gewerkt wordt. Geadviseerd wordt om een inspectie van dit bosje op roofvogelnesten uit te voeren als het blad van de bomen is.

Het talud van de spoorlijn bij Molenhoek is bebost. Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten van roofvogels of uilen aangetroffen op het tracé van het fietspad. Dit kan echter in 2016 veranderen. Geadviseerd wordt om ruim voorafgaand aan de daadwerkelijke bomenkap te controleren of er geen vogels met jaarrond beschermde nesten broeden binnen de invloedssfeer van de ingreep.

In de uiterwaarden van de Maas nabij de spoorbrug was tijdens de veldbezoeken op 6 en 7 juli 2015 een baltsend paartje boomvalken aanwezig. Vermoedelijk werd er genesteld in een populier net buiten het werkterrein aan de Brabantse zijde van de Maas. Een nest kon vanwege het dichte bladerdek niet vastgesteld worden. De afstand van deze populier tot de tijdelijke werkweg bedraagt 65 meter en tot het tijdelijke werkterrein 90 meter. Gezien deze afstanden is verstoring niet waarschijnlijk. In de gedragscode bosbeheer wordt voor het werken bij jaarrond beschermde roofvogelnesten een afstand van 50 meter voorgeschreven. Geadviseerd wordt om in 2016 te controleren of er boomvalken broeden binnen de invloedssfeer van de ingreep, nabij de spoorbrug.

Het weilandengebied tussen de Everdineweerd en de Mariagaarde is geschikt als foerageergebied voor een in de omgeving broedende steenuil en/of kerkuil. Door de ingreep gaat een klein oppervlak grasland en hagen verloren. Het oppervlak is gering (1,8 ha) en er is in de aangrenzende omgeving veel meer geschikt foerageergebied voor uilen aanwezig. Er is geen sprake van verlies van essentieel foerageergebied van een eventueel in de omgeving broedende steenuil of kerkuil. Door de ingrepen vindt geen directe verstoring van nesten van steenuilen of kerkuilen plaats, daarvoor is de afstand van het plangebied tot potentieel geschikte nestlocaties te groot.

Op de onderzoekslocatie zijn geen nestmogelijkheden of essentiële groenstructuren aanwezig voor andere jaarrond beschermde broedvogelsoorten, zoals huismussen of gierzwaluwen.

Broedvogels (beschermingscategorie 5)

Er zijn op de onderzoekslocatie enkele soorten uit de beschermingscategorie 5 te verwachten of waargenomen, namelijk boomkruiper, boomklever, grote bonte specht, koolmees en pimpelmees. Het gaat hierbij om algemeen voorkomende soorten, die ook in de directe omgeving voldoende broedgelegenheid hebben. Er zijn derhalve geen bijzondere ecologische omstandigheden die rechtvaardigen dat de nesten van genoemde soorten op de onderzoekslocatie een jaarrond beschermde status zouden moeten hebben.

Overige broedvogels

Door de aanwezigheid van struiken, heggen en coniferen zijn er op de onderzoekslocatie geschikte nestlocaties aanwezig voor algemene vogels als merel, heggenmus, winterkoning, roodborst en houtduif (zie hoofdstuk 6).

Slaapplaatsen

Sommige vogelsoorten zoals houtduif, kauw en huismus, maar ook ransuilen, maken vooral buiten het broedseizoen gebruik van gemeenschappelijke slaapplaatsen. Meestal wordt hierbij beschutting gezocht in de vorm van dichte begroeiing, hoge bomen, of de veiligheid van open water. Er zijn geen indicaties dat op de onderzoekslocatie een gemeenschappelijke slaapplaats aanwezig is.

5.3 Vleermuizen

Volgens het cursusdictaat "Vleermuizen en Planologie" (Limpens *et al.* 2010) is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, franjestaart, meervleermuis, Brandt's vleermuis, baardvleermuis, bosvleermuis en watervleermuis.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

Op de oostzijde van het tracé bij Mook zijn bomen aanwezig met voor vleermuizen geschikte holten, spleten en loshangende schors. Kap van deze bomen betekent vernietiging van een vaste rust- en verblijfplaats van vleermuizen. Geadviseerd wordt om in 2016 een nadere veldinventarisatie uit te voeren naar een mogelijke functie van deze bomen als verblijfplaatsen voor vleermuizen.

In het bos Ganzenakker in Cuijk zijn in de bomen in de bosrand geen holten, spleten of loshangend schors aangetroffen die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen.

In de pijlers van de spoorbrug zijn holten aanwezig die mogelijk geschikt zijn als verblijfplaatsen voor vleermuizen. Door het passeren van treinen vindt wel veel verstoring plaats. Door de aanleg van de fietsbrug worden de holten in de pijlers van de spoorbrug niet aangetast of extra verstoord. Nader onderzoek naar de eventuele aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in de pijlers van de spoorbrug wordt niet nodig geacht.

Er is op het tracé van de fietsbrug geen bebouwing aanwezig.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Het is door de onderlinge afstand tot de bebouwing in de omgeving niet aannemelijk dat er in de directe invloedssfeer van de onderzoekslocatie potentiële verblijfplaatsen aanwezig zijn die negatieve invloed kunnen ondervinden van de werkzaamheden.

Foeragerende vleermuizen

De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen als gewone dwergvleermuis, laatvlieger en mogelijk gewone grootoorvleermuis om te foerageren. De plannen zullen echter geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen. Door de voorgenomen ingreep zal het aanbod van foerageermogelijkheden niet in het geding komen, in de directe omgeving is meer geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen aanwezig.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Door het kappen van de hagen en bomen langs de gehele oostzijde van de spoorlijn wordt een potentiële vliegroute voor vleermuizen aangetast. Langs de westzijde van de spoorlijn zijn ook bomengroepen aanwezig, maar minder dan aan de oostzijde en deels onderbroken. Verlies van het groen aan de oostzijde van de spoorlijn kan niet opgevangen worden door het groen aan de westzijde van de spoorlijn. De ingreep betekent een aantasting van een potentiële vliegroute van vleermuizen. Geadviseerd wordt te onderzoeken of het groen aan de oostzijde van de spoorlijn daadwerkelijk fungeert als vliegroute voor vleermuizen.

5.4 Overige zoogdieren

Licht beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als konijn, egel, mol en rosse woelmuis. Voor de te verwachten soorten geldt in het kader van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling, waardoor een ontheffing bij verstoring niet noodzakelijk is. Het is echter bij de werkzaamheden wel zaak om aandacht te schenken aan de zorgplicht (zie hoofdstuk 6).

Streng beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de eekhoorn. De hoge bomen op de onderzoekslocatie konden door de aanwezigheid van een dicht bladerdek niet goed worden onderzocht op de aanwezigheid van nesten. Er zijn geen nesten of sporen van eekhoorns aangetroffen, maar de aanwezigheid van een vaste- rust of verblijfplaats van eekhoorn kan niet worden uitgesloten. Geadviseerd wordt de onderzoekslocatie in de winter voorafgaand aan de fysieke ingrepen ten behoeve van het fietspad te controleren op de aanwezigheid van eekhoornnesten.

De das komt volgens de verspreidingsgegevens voor in de omgeving van Cuijk en Molenhoek. Voor de das geldt geen vrijstelling van de Flora- en faunawet; de verblijfplaatsen zijn het gehele jaar beschermd. De onderzoekslocatie is door de aanwezigheid van reliëf en/of schuilmogelijkheden geschikt als vaste rust- en verblijfplaats door dassen. Tijdens het veldbezoek zijn op de onderzoekslocatie geen burchten aangetroffen. In het bosje ten zuidwesten van de kruising met de Everdineweerd (achter huisnummer 29) is in 2009 een dassenburcht vastgesteld (Vernooij 2013). Dit bosje kon tijdens de quickscan niet onderzocht worden. Geadviseerd wordt om hier wel een veldonderzoek te verrichten, om vast te stellen of de burcht nog aanwezig en in gebruik is. Tevens wordt geadviseerd om navraag te doen bij lokale dassendeskundigen naar mogelijk aanwezige andere dassenburchten binnen de invloedssfeer van de onderzoekslocatie. In de uiterwaard van de Maas grenzend aan dit bosje is tijdens het veldbezoek een wissel van mogelijk een das aangetroffen (figuur 14). De wissel liep niet door tot aan de dijk. Er zijn verder geen loop- of eetsporen, latrines en/of wissels aangetroffen die duiden op de aanwezigheid en/of het gebruik van de onderzoekslocatie door de das. De plannen voor het fietspad met fietsbrug kunnen twee effecten hebben op eventueel aanwezige dassen:

- a. ruimtebeslag op foerageergebieden;
- b. tijdelijke verstoring van een burcht en van foerageergebieden.

Ad a.

Het betreft hier met name permanent ruimtebeslag van het fietspad en de fietsbrug op het talud van de spoorlijn en op agrarische gronden (weilanden en maisakkers) langs de oostzijde van de spoorlijn (ook in de uiterwaarden). Deze terreinen vormen geschikt foerageergebied voor dassen en liggen dicht bij de dassenburcht bij de Everdineweerd 29.

Ad b.

De aanlegwerkzaamheden voor de fietsbrug zouden verstorend kunnen werken op een eventueel aanwezige dassenburcht nabij Everdineweerd 29. Tevens kunnen de aangrenzende foerageergebieden verstoord worden, met name ter plaatse van de Maasuiteerwaard, waar tijdelijke werkterreinen en aanvoerroutes zijn gepland.



Figuur 14. Mogelijke dassenwissel in de uiterwaarden van de Maas ter hoogte van de Everdineweerd.

Het voorkomen van overige grondgebonden zoogdieren waarvoor geen vrijstelling geldt, zoals steenmarter en bever, is tijdens het veldbezoek niet vastgesteld. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat en/of sporen kan het voorkomen ervan redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.5 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van RAVON en de verspreidingsgegevens in van Delft & Schuitema (2005), van Buggenum *et al.* (2009) en van Delft *et al.* (2013) zijn binnen enkele kilometers van de onderzoekslocatie de volgende reptielensoorten waargenomen: gladde slang, hazelworm, zandhagedis en levendbarende hagedis.

Op het Brabantse deel van de onderzoekslocatie worden geen reptielen verwacht. Er zijn uit de omgeving van Cuijk geen reptielenpopulaties bekend. Voor het Limburgse deel van de onderzoekslocatie ligt dat anders: alle genoemde soorten komen op de nabijgelegen stuwwal voor, op korte afstand van de onderzoekslocatie. Het zwaar beboste talud van de spoorlijn is echter niet geschikt als leefgebied voor de gladde slang en zandhagedis. Het voorkomen van de levendbarende hagedis is niet waarschijnlijk, maar ook niet bij voorbaat geheel uitgesloten. Door de dikke strooisellaag is dit gebiedsdeel geschikt als leefgebied voor de hazelworm. De hazelworm wordt voornamelijk waargenomen op bos- en heideterreinen, maar maakt daarnaast gebruik van tal van verschillende habitattypes (Creemers & van Delft 2009). Het niet aannemelijk dat er een populatie hazelwormen aanwezig is op de onderzoekslocatie. Het gebied rond de spoorlijn wordt van het kerngebied van de hazelworm op de stuwwal gescheiden door woonbebouwing, industrieterreinen en een sportcomplex met voetbalvelden. Daarbij is het habitat niet optimaal: sterk beschaduwde, verrommelde, plantsoen-achtige boomopslag zonder open plekken. Het is daarentegen niet uit te sluiten dat incidenteel een individu op of nabij de onderzoekslocatie kan voorkomen (zie hoofdstuk 6).

Amfibieën

Doordat oppervlaktewateren als poelen, sloten en plassen op de onderzoekslocatie ontbreken zijn voortplantingsmogelijkheden voor amfibieën op de onderzoekslocatie uitgesloten. De Maas zelf is ter plaatse van de onderzoekslocatie niet geschikt als voortplantingsplaats voor amfibieën, doordat de oevers bestaan uit stortstenen zonder watervegetatie.

De onderzoekslocatie vormt geschikt landhabitat voor algemene amfibieënsoorten als bruine kikker en gewone pad en de licht beschermde Alpenwatersalamander. Op de onderzoekslocatie kunnen deze soorten beschutting vinden tussen de ruigte en onder takkenhopen. Strenger beschermde soorten worden niet verwacht, doordat er in de directe omgeving geen voortplantingslocaties voor deze soorten aanwezig zijn. Door de voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve gevolgen ontstaan voor genomede soorten amfibieën (zie hoofdstuk 6).

Vissen

Het enige oppervlaktewater op de onderzoekslocatie is de Maas. Ter plaatse van de aan te leggen fietsbrug bestaan de oevers uit stortstenen zonder watervegetatie. Op deze locatie is de rivierdonderpad te verwachten. De aanwezigheid van de kleine modderkruiper is hier niet waarschijnlijk, maar ook niet bij voorbaat volledig uit te sluiten. Andere beschermde vissoorten zijn hier niet te verwachten. Door de werkzaamheden ten behoeve van de fietsbrug zouden beschermde vissoorten verstoord kunnen worden en leefgebied kunnen verliezen. In hoofdstuk 6 worden deze effecten nader beoordeeld. Overigens is momenteel nog niet exact bekend waaruit de ingrepen aan de oevers of het stroombed van de Maas zullen bestaan. Voor de fietsbrug zullen waarschijnlijk pijlers op de oevers of in het stroombed moeten worden geplaatst.

5.6 Ongewervelden

Libellen

Er zijn slechts enkele libellensoorten die binnen de Flora- en faunawet een strenge bescherming genieten. Deze zijn voor wat betreft hun verspreiding gebonden aan specifieke habitateisen, die veelal alleen in natuurgebied zijn te vinden. Beschermde soorten zijn op de onderzoekslocatie niet te verwachten. Voor beschermde libellen, zoals de rivierrombout, is geen geschikt habitat aanwezig en er zijn geen waarnemingen bekend uit de omgeving van de onderzoekslocatie (Bouwman *et al.* 2008).

Dagvlinders

Beschermde dagvlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Voor de beschermde soorten in Nederland geldt dat deze veelal gebonden zijn aan zeldzame waardplanten, die vaak al-

leen in natuurterreinen zijn te vinden. Het is uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermde vlindersoort.

Overige ongewervelden

Overige beschermde ongewervelde soorten, zoals vliegend hert, gestreepte waterroofkever, Europese rivierkreeft en platte schijfhoorn, zijn niet op de onderzoekslocatie te verwachten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde soorten op de onderzoekslocatie aanwezig en er zijn geen waarnemingen bekend in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

5.7 Vaatplanten

De onderzoekslocatie is geschikt voor beschermde plantensoorten als daslook, klein glaskruid, lange ereprijs, rapunzelklokje, steenanjer, steenbreekvaren, tongvaren, gulden sleutelbloem en wilde marjolein. Tijdens de veldbezoeken op 6 en 7 juli 2015 zijn op de onderzoekslocatie alleen rapunzelklokjes aangetroffen. De bovenste helft van het spoortalud, nabij de rails, is uit veiligheidsoogpunt niet onderzocht op vaatplanten. Waarschijnlijk vinden daar ook geen ingrepen plaats. Rapunzelklokjes komen verspreid over het tracé in lage aantallen voor. Deze soort is in de omgeving van Cuijk vrij algemeen en komt voor op dijktafuds en in wegbermen, vooral langs de Maas. Door de aanleg van het fietspad kunnen rapunzelklokjes vernietigd worden. In hoofdstuk 6 wordt dit effect nader beoordeeld.

Het is niet te verwachten dat er behalve rapunzelklokje en gulden sleutelbloem andere beschermde plantensoorten op de onderzoekslocatie te vinden zijn. Tijdens het veldbezoek zijn geen andere beschermde planten waargenomen. Hierbij is tevens gelet op de aanwezigheid van (beschermde) muurvegetatie. Op de pijlers van de spoorbrug zijn muurvarens aanwezig, echter geen beschermde soorten als steenbreekvaren of tongvaren.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Inleiding

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet optreden of kan er sprake zijn van negatieve gevolgen voor door de wetgever vanuit natuurwetgeving beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Flora- en faunawet en overige natuurwetgeving en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgtraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Flora- en faunawet op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen en ontheffingen.

6.2 Flora- en faunawet

6.2.1 Broedvogels

Algemene soorten

Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien het groen buiten het broedseizoen wordt verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Artikel 11 van de Flora- en faunawet (Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren) is van toepassing. De nesten mogen echter wel worden aangetast wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Flora- en faunawet wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Met betrekking tot het verwijderen van de aanwezige beplanting buiten het broedseizoen wordt geadviseerd om ook het snoeiafval buiten het broedseizoen te verwijderen. Een grote stapel snoeiafval vormt namelijk een ideale broedlocatie voor kleine vogelsoorten als de winterkoning. Indien onverhoopt een dergelijke soort hierin tot broeden komt, mag het snoeiafval niet eerder worden verwijderd dan wanneer de jongen definitief zijn uitgevlogen.

Jaarrond beschermde broedvogels

Enkele kleine bossen op de onderzoekslocatie konden tijdens de quickscan niet (volledig) onderzocht worden op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten. Tevens is het mogelijk dat zich in het komende broedseizoen nieuwvestigingen voordoen van broedvogels met jaarrond beschermde nesten op de onderzoekslocatie. Geadviseerd wordt om een nadere inspectie uit te voeren op een moment dat er geen blad aan de bomen zit. Tevens wordt geadviseerd om in 2016 te controleren of er boomvalken broeden binnen de invloedssfeer van de ingreep, nabij de spoorbrug.

6.2.2 Vleermuizen

De te kappen bomen op de onderzoekslocatie nabij Molenhoek zijn in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. De bomenkap zou in geval van aanwezigheid van een verblijfsfunctie van vleermuizen kunnen leiden tot overtreding van de Flora- en faunawet. Alle vleermuissoorten zijn beschermde inheemse diersoorten als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder c, van de Flora- en faunawet en is tevens opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, diersoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. In de dagelijkse praktijk betekent dit dat hij vermeld staat op de zogenaamde Tabel 3. Bij de beoordeling van ontheffingsaanvragen voor deze soort geldt de uitgebreide toets. Vleermuizen worden ook benoemd in Bijlage II van de conventie van Bonn.

In onderhavig geval vindt er mogelijk verstoring plaats, omdat een potentiële verblijfplaats door de bomenkap verloren gaat. Beschadigen, vernielen of wegnemen, zoals bedoeld in artikel 11 is te voorkomen door te allen tijde de functionaliteit te behouden door het aanbieden van voldoende alternatieven. Overtreding van artikel 11 zoals bedoeld in de Flora- en faunawet is niet te voorkomen als het gaat om verstoren, aangezien na afloop van de kap een verblijfplaats niet meer aanwezig zal zijn.

Gelet op de geschiktheid van een aantal bomen op de onderzoekslocatie voor vleermuizen, zal aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn om de functie van het gebied voor vleermuizen te kunnen vaststellen. Deze informatie is benodigd om vast te kunnen stellen of overtredingen van artikel 9 en 11 van de Flora- en faunawet aan de orde zijn. De vleermuissoorten die onderzocht dienen te worden zijn boombewonende soorten zoals watervleermuis, gewone grootvleermuis en rosse vleermuis. Een dergelijk aanvullend onderzoek dient te worden uitgevoerd conform het protocol voor vleermuisonderzoek (Netwerk Groene Bureaus, 2013). Dit houdt in dat afhankelijk van de potentiële functies er in de periode april tot en met september een aantal veldbezoeken uitgevoerd dient te worden. Vervolgens kan aan de hand van de onderzoeksresultaten worden vastgesteld of er overtredingen plaats zullen vinden bij de uitvoering van het project.

Bij het aantreffen van verblijfplaatsen van vleermuizen is bij de voorgenomen werkzaamheden overtreding van de Flora- en faunawet naar verwachting niet te vermijden en is daarom een ontheffingsaanvraag aan de orde. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats behouden moeten worden en zal schade aan individuen moeten worden voorkomen. Deze maatregelen, omschreven in een projectplan, dienen vervolgens ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, middels een ontheffingsaanvraag.

Bovenstaande werkwijze is ook van toepassing op de mogelijke functie van de beplanting langs het spoortracé als vliegroute voor vleermuizen. Indien de onderzoekslocatie fungeert als vliegroute voor vleermuizen, kan de aanleg van het fietspad deze functie aantasten. Indien er geen alternatieve vliegroutes voor vleermuizen aanwezig zijn, betekent dit een indirecte verstoring van de vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. Hiervoor is een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig.

6.2.3 Overige zoogdieren

Algemene grondgebonden zoogdieren

Voor de te verwachten soorten geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van graafwerkzaamheden kunnen dieren verwond of gedood worden en holen kunnen worden verwijderd. Dit houdt een overtreding van artikel 9 en 11 van de Flora- en faunawet in. Voor de te verwachten soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling van de Flora- en faunawet, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de algemene zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Indien dit niet wordt gedaan, dan kan dit een overtreding van de Flora- en faunawet betekenen.

Het doden of verwonden kan plaatsvinden indien schuil- of voortplantingslocaties worden beschadigd. Dit kan door het verwijderen van stenenstapels, takkenhopen, bladeren en andere materialen die door langdurige opslag of aanwezigheid schuilplaatsen bieden. Het verwijderen van de materialen dient daarom buiten de gevoelige periode van voortplanting of winterrust plaats te vinden. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen.

Das

De das is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder a, van de Flora- en faunawet. In de dagelijkse praktijk betekent dit dat hij vermeld staat op de zogenaamde Tabel 3. Bij de beoordeling van ontheffingsaanvragen voor deze soort geldt de uitgebreide toets.

De voortplantingsplaats en de vaste rust- en verblijfplaats van de das is de burcht waarin de soort zijn jongen ter wereld brengt en waar de jongen groot gebracht worden. In de context van artikel 11 van de Flora- en faunawet moet onder de voortplantingsplaats en vaste rust- en verblijfplaats ook de functionele leefomgeving van die plekken worden begrepen, voor zover het functioneren van die plekken als zodanig daarvan afhankelijk is. Alle activiteiten die het voortplantingssucces negatief beïnvloeden of teniet doen, leiden tot een overtreding van artikel 11.

Overtreding van dit artikel is aan de orde wanneer de burcht negatief beïnvloed wordt, maar ook wanneer het gebied waarin de burcht van de das is aangetroffen vernietigd of aangetast wordt of wanneer de kwaliteit daarvan voor de bever zodanig verslechtert, waardoor de burcht niet meer zijn functie van voortplantingsplaats of vaste rust- en verblijfplaats kan vervullen (RVO, 2014).

Op basis van de huidige beschikbare gegevens is niet bekend of dassen gebruik maken van de onderzoekslocatie. Mogelijk bevindt zich net buiten de onderzoekslocatie een dassenburcht. Geadviseerd wordt hiernaar nader onderzoek uit te voeren. Indien hier inderdaad een bewoonde dassenburcht aanwezig is, dan maakt het tracé van het fietspad en de fietsbrug deel uit van het foerageergebied van de dassen. Mogelijk vindt aantasting van dit foerageergebied plaats (permanent vanwege ruimtebeslag fietspad en tijdelijk vanwege gebruik werkterreinen in de uiterwaarden).

Eekhoorn

In de bomen op de onderzoekslocatie zijn mogelijk voortplantings- en winternesten van de eekhoorn aanwezig. Geadviseerd wordt een nader onderzoek uit te voeren naar eekhoornnesten op het moment dat de bladeren van de bomen zijn.

De eekhoorn is opgenomen in tabel 2 van de Flora- en faunawet. Het verstoren van vaste rust- of verblijfplaatsen houdt een overtreding van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Bovendien kunnen door de kap van bomen dieren verwond raken of gedood worden (overtreding artikel 9 Flora- en faunawet). Voor de kap van de bomen is een ontheffing is noodzakelijk tenzij kan worden gewerkt conform een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode, aangevuld met een beschrijving van de werkzaamheden in het ecologisch werkprotocol.

De eekhoorn maakt jaarlijks op een ander plek een nest voor het grootbrengen van de jongen. De nesten zijn beschermd in de periode dat het nest gebruikt wordt voor de verzorging van de jongen. De voortplantingsperiode van de eekhoorn begint al in december. In maart en juli worden de jongen geboren die vervolgens 10 weken worden gezoogd. Aan het eind van de herfst worden een aantal winternesten gebouwd om de winter in door te brengen. Elk jaar worden ook de winternesten op een andere plek gebouwd. De winternesten zijn alleen beschermd als deze in gebruik zijn in de periode dat ze gebruikt worden voor de overwintering. In de winterperiode is de eekhoorn gevoelig voor verstoring vanwege het verlies van een veilige schuilplaats en het verlies van de wintervoorraad die verstoort is in de nabijheid van de winterverblijven.

Door te werken conform een goedgekeurde gedragscode en door het zorgvuldig handelen kan de gunstige staat van instandhouding van de eekhoorn gegarandeerd worden en wordt overtreding van de Flora- en faunawet voorkomen. Om te voorkomen dat er toch door eekhoorn in gebruik zijnde nesten worden beschadigd of verwijderd, wordt geadviseerd de bomen in de periode van eind september tot half november te kappen. Dit betreft de periode tussen de voortplantingsperiode en de winterperiode en is er geen sprake van een nest, voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaats.

Indien de kap van bomen met eekhoornnesten niet binnen de aanbevolen periode kan worden uitgevoerd is kap gedurende de voortplantingsperiode en buiten de winterperiode (mei-eind september) een mogelijkheid, mits het een niet in gebruik zijnd nest betreft. Een ter zake kundige dient een controle uit te voeren om te bepalen of het een in gebruik zijnd nest betreft. Kap gedurende de winterperiode behoort niet tot de mogelijkheid, omdat bij winternesten moeilijk is vast te stellen of deze in gebruik zijn of niet doordat de eekhoorn in de winterperiode meerdere nesten gebruikt.

6.2.4 Amfibieën

De werkzaamheden kunnen verstorend werken voor amfibieën die zich op de onderzoekslocatie bevinden. Door de werkzaamheden en het gebruik kunnen dieren gewond raken of worden gedood (artikel 9 Flora- en faunawet).

Geadviseerd wordt nader onderzoek te verrichten naar het voorkomen van de Alpenwatersalamander op het Limburgse deel van de onderzoekslocatie.

Voor de te verwachten algemene soorten amfibieën geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de Flora- en faunawet, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de algemene zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Het doden of verwonden kan plaatsvinden indien schuil- of voortplantingslocaties worden beschadigd. Dit kan door het verwijderen van stenenstapels, takkenhopen, bladeren en andere materialen die door langdurige opslag of aanwezigheid schuilplaatsen bieden. Het verwijderen van de materialen dient daarom buiten de gevoelige periode van winterrust plaats te vinden. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen.

6.2.5 Reptielen

Het niet aannemelijk dat er een populatie hazelwormen of levendbarende hagedissen aanwezig is op de onderzoekslocatie. Het is daarentegen niet uit te sluiten dat incidenteel een individu kan voorkomen op of nabij de onderzoekslocatie ter plaatse van het talud van de spoorlijn bij Molenhoek. Geadviseerd wordt nader onderzoek te verrichten naar de aanwezigheid van deze soorten op de onderzoekslocatie.

6.2.6 Vissen

Het is gelet op de verspreiding en habitatvoorkeuren van de rivierdonderpad en de kleine modderkruiper aannemelijk dat de oevers en het stroombed van de Maas leefgebied voor beide soorten vormt. De aan- of afwezigheid van beide vissoorten ter plaatse van de uitvoeringswerkzaamheden aan de Maasoevers zou nader onderzocht kunnen worden middels een veldinventarisatie. Indien aanwezig dient voor het verstoren van de vissen mogelijk een ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Dit is afhankelijk van de effecten van de ingreep, die momenteel nog niet bekend is. Er kan ook (zonder ontheffing) gewerkt worden conform een goedgekeurde gedragscode Flora- en faunawet. Een andere mogelijkheid is om het nadere veldonderzoek achterwege te laten en sowieso te werken conform een goedgekeurde gedragscode.

6.2.7 Vaatplanten

Verspreid over de onderzoekslocatie komen rapunzelklokjes. Door de aanleg van het fietspad kunnen de planten vernietigd worden. Deze soort staat vermeld in Tabel 2 bij de Flora- en faunawet. Voor het vernietigen van deze beschermde planten is een ontheffing nodig. Ook is het mogelijk te werken conform een goedgekeurde gedragscode Flora- en faunawet, er is dan geen ontheffing nodig. Concreet

houdt dit in dat de planten verplaatst moeten worden. Geadviseerd wordt dit in het zomerseizoen van 2016 uit te voeren.

De gulden sleutelbloem komt volgens gegevens in de NDFF voor op een locatie op het spoortalud bij Mook. Deze plantensoort is streng beschermd (Tabel 3 bij de Flora- en faunawet). Geadviseerd wordt om in 2016 nader veldonderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van deze soort. Daarbij dient tevens beoordeeld te worden of het niet om aangeplante exemplaren gaat. Mogelijk is een ontheffing van de Flora- en faunawet benodigd.

6.2.8 Overige soort(groep)en

Overtredingen van de Flora- en faunawet ten aanzien van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieven en/of gezien de aard van de ingreep in dit geval niet aan de orde.

6.3 Gebiedsbescherming

Natuurbeschermingswet 1998

De onderzoekslocatie is niet gelegen in of nabij Natura 2000-gebieden. Externe werking op Natura 2000-gebieden, zoals de Sint Jansberg, is gelet op afstand tot de onderzoekslocatie en de aard van de ingreep niet aan de orde. De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de invloedssfeer van een Beschermd Natuurmonument.

Natuurnetwerk Nederland

De onderzoekslocatie doorsnijdt delen van het Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur). In Limburg doorsnijdt het tracé van de fietsbrug een deel van de EHS (Goudgroene natuurzone) op de oever van de Maas en terreinen die zijn aangeduid als Bronsgroene landschapszone (de Maas zelf en aangrenzende uiterwaarden). In Noord-Brabant doorsnijdt het tracé van de fietsbrug een deel van de EHS (de Maas zelf en terreinen die zijn aangeduid als Blauwgroene Mantel (de uiterwaarden van de Maas). Het tracé grenst tevens aan een EHS-gebied (het bosgebied Gansakker aan de Galberg in Cuijk).

Geadviseerd wordt in overleg te treden met het bevoegd gezag (provincie) over het ruimtebeslag en de mogelijke externe effecten op de EHS. Ruimtebeslag in de EHS zal waarschijnlijk gecompenseerd dienen te worden. Mogelijk geldt dit ook voor eventuele permanente externe effecten.

7 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft van de gemeente Cuijk en de gemeente Mook & Middelaar opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan flora en fauna ten behoeve van de realisatie van een snelfietspad met fietsbrug langs de spoorbaan van Cuijk naar Molenhoek in de gemeente Cuijk en de gemeente Mook & Middelaar. De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

Het onderzoek heeft tot doel om in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn die volgens de Flora- en faunawet een beschermde status hebben en die mogelijk verstoring kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep.

De initiatiefnemers zijn voornemens een snelfietspad aan te leggen langs het oostelijke talud van de spoorbaan tussen Cuijk en Molenhoek. Ter plaatse van de spoorbrug over de Maas zal een verhoogde fietsbrug worden aangelegd, naast de spoorbrug. In Molenhoek zal het fietspad met een tunnel onder het spoor door gaan, om aan te sluiten op de Middelweg. Ten behoeve van de ingreep zullen bomen worden gekapt, hagen worden gerooid en greppels worden gedempt. Tevens wordt agrarisch gebied (weilanden en akkers) omgevormd.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel V. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningtrajecten. In de tabel is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Flora- en faunawet voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel V. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels	algemeen	ja	ja	nee	nee	Het verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen uitvoeren.
	jaarrond beschermd	ja	mogelijk	ja	mogelijk	Betreft roofvogels (o.a. boomvalk) en uilen.
Vleermuizen	verblijfplaatsen	ja	mogelijk	ja	mogelijk	Betreft bomen t.h.v. Molenhoek
	foerageergebied	ja	nee	nee	nee	-
	vliegroutes	ja	mogelijk	ja	mogelijk	Betreft gehele onderzoekslocatie.
Grondgebonden zoogdieren		ja	mogelijk	ja	mogelijk	Nader onderzoek das en eekhoorn. Aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten.
Amfibieën		ja	mogelijk	ja	mogelijk	Aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten. Nader onderzoek Alpenwatersalamander.
Reptielen		ja	mogelijk	ja	mogelijk	Nader onderzoek hazelworm en levendbarende hagedis.
Vissen		ja	mogelijk	mogelijk	mogelijk	Bij werken conform gedragscode geen nader onderzoek en ontheffing nodig.
Libellen en dagvlinders		nee	nee	nee	nee	-
Overige ongewervelden		nee	nee	nee	nee	-
Vaatplanten		ja	ja	ja	mogelijk	Rapunzelklokje aanwezig; bij werken conform gedragscode geen nader onderzoek en ontheffing nodig voor deze soort. Nader onderzoek naar gulden sleutelbloem geadviseerd.
Gebiedsbescherming		Gebied aanwezig	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Vergunning-plicht	
Natura 2000		3 km	nee	nee	nee	-
Natuurnetwerk Nederland		ja	ja	ja	mogelijk	Overleggen met provincie.

Samenvatting

Ecoconsultancy heeft een quickscan flora en fauna uitgevoerd op het gehele tracé van een aan te leggen fietspad langs de zuidoostzijde van de bestaande spoorlijn van Cuijk naar Mook. Ter plaatse van de Maas wordt een nieuwe fietsbrug aangelegd naast de bestaande spoorbrug.

Het kappen van bomen en verwijderen van struweel dient plaats te vinden buiten het broedseizoen. Enkele bosjes op het tracé konden niet volledig geïnspecteerd worden op de aanwezigheid van jaar-rond beschermde nesten van roofvogels, uilen en eekhoorns. Geadviseerd wordt deze locaties te inspecteren op het moment dat het blad van de bomen is. In 2016 zouden zich nieuwvestigingen van roofvogels of uilen voor kunnen doen op het tracé. Geadviseerd wordt om kort voor de aanvang van de daadwerkelijke aanlegwerkzaamheden het gehele tracé opnieuw te inspecteren.

Aan de oostzijde van het tracé bij Mook zijn enkele bomen aanwezig met voor vleermuizen geschikte holten, spleten en loshangende schors. Geadviseerd wordt om een nadere veldinventarisatie uit te voeren naar een mogelijke functie van deze bomen als verblijfplaatsen voor vleermuizen. Door het kappen van de hagen en bomen langs de gehele oostzijde van de spoorlijn wordt een potentiële vliegroute voor vleermuizen aangetast. Geadviseerd wordt te onderzoeken of het groen aan de oostzijde van de spoorlijn daadwerkelijk fungeert als vliegroute voor vleermuizen.

In het bosje ten zuidwesten van het woonhuis aan de Everdineweerd 29 is in 2009 een dassenburcht vastgesteld. Dit bosje kon tijdens de quickscan niet onderzocht worden. Geadviseerd wordt om hier wel een veldonderzoek te verrichten, om vast te stellen of de burcht nog aanwezig en in gebruik is. Indien de burcht nog in gebruik is kan er in de aanlegfase van de fietsbrug over de Maas sprake zijn van tijdelijke verstoring van de burcht en van foerageergebied in de uiterwaarden. Het tracé van het fietspad ligt op gronden die mogelijk een functie hebben als foerageergebied van dassen van de burcht aan de Everdineweerd 29. De eventuele tijdelijke en permanente effecten van het fietspad op dassen zijn niet groot en zijn door het treffen van relatief eenvoudige maatregelen naar verwachting goed te mitigeren. De verwachting is dat een eventueel benodigde ontheffing van de Flora- en faunawet probleemloos verleend kan worden.

Nabij Mook is de aanwezigheid van de beschermde reptielensoorten hazelworm en levendbarende hagedis op voorhand niet uit te sluiten. Geadviseerd wordt om nader veldonderzoek te verrichten. De eventuele effecten van het fietspad op reptielen zijn niet groot en zijn door het treffen van relatief eenvoudige maatregelen op het talud van de spoorlijn naar verwachting goed te mitigeren. De verwachting is dat een eventueel benodigde ontheffing van de Flora- en faunawet probleemloos verleend kan worden.

Op het spoortalud bij Mook is de licht beschermde Alpenwatersalamander te verwachten. Geadviseerd wordt nadere onderzoek uit te voeren en te werken conform een gedragscode Flora- en faunawet. Het aanvragen van een ontheffing is in dat geval niet nodig.

In de oeverzone van de Maas zijn twee licht beschermde vissoorten te verwachten (kleine modderkruiper en rivierdonderpad). Indien gewerkt wordt conform een gedragscode Flora- en faunawet, hoeft er geen ontheffing aangevraagd te worden en is nader onderzoek niet nodig.

Verspreid over de onderzoekslocatie komen rapunzelklokjes voor, een licht beschermde plantensoort. Indien gewerkt wordt conform een gedragscode Flora- en faunawet, hoeft er geen ontheffing aangevraagd te worden. Geadviseerd wordt nader onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van de streng beschermde gulden sleutelbloem.

Overtredingen van de Flora- en faunawet ten aanzien van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, op basis

van verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieven en/of gezien de aard van de ingreep in dit geval niet aan de orde.

De onderzoekslocatie doorsnijdt delen van het Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur). In Limburg doorsnijdt het tracé van de fietsbrug een deel van de EHS (Goudgroene natuurzone) op de oever van de Maas en terreinen die zijn aangeduid als Bronsgroene landschapszone (de Maas zelf en aangrenzende uiterwaarden). In Noord-Brabant doorsnijdt het tracé van de fietsbrug een deel van de EHS (de Maas zelf) en terreinen die zijn aangeduid als Blauwgroene Mantel (de uiterwaarden van de Maas). Het tracé grenst tevens aan een EHS-gebied (het bosgebied Gansakker aan de Galberg in Cuijk). Geadviseerd wordt in overleg te treden met het bevoegd gezag (provincie) over het ruimtebeslag en de mogelijke externe effecten op de EHS. Ruimtebeslag in de EHS zal mogelijk gecompenseerd dienen te worden. Mogelijk geldt dit ook voor eventuele permanente externe effecten.

Conclusie

Gelet op de gevonden en te verwachten ecologische waarden en de beoogde planontwikkeling is de verwachting dat de wijziging van het bestemmingsplan uitvoerbaar is. Tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden dient het bepaalde in de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en de Verordening Ruimte in acht te worden genomen, hetgeen – zie bovenstaande – goed mogelijk is. Het benodigde nader onderzoek en eventuele mitigerende maatregelen zullen beperkt van aard zijn en de ontwikkeling 'niet evident onuitvoerbaar' maken. Aan dit expert judgement kunnen geen rechten ontleend worden.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Algemene Literatuur

- Boesveld, A., A.W. Gmelig Meyling & I. van Lente 2011. Verspreidingsonderzoek. Mollusken van de Europese Habitatrichtlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2010. Platte schijfhoorn *Anisus vorticulus*. Stichting ANEMOON, Bennebroek.
- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay & I. Wynhoff 2006. De dagvlinders van Nederland: verspreiding en bescherming. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden / KNNV Uitgeverij, Utrecht / European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Bouwman, J.H., V.J. Kalkman, G. Abbingh, E.P. de Boer, R.P.G. Geraerds, D. Groenendijk, R. Keteelaar, R. Manger & T. Termaat 2008. Een actualisatie van de verspreiding van de Nederlandse libellen. *Brachytron* 11(2): 103-198.
Online versie: <http://www.brachytron.nl/Brachytron/Brachytron112inhoud.html>
- CBS, PBL & Wageningen UR 2012. Planten van de Habitatrichtlijn, 2007-2011 (indicator 1086, versie 04, 6 juli 2012). www.compendiumvoordeleefomgeving.nl. CBS, Den Haag / Planbureau voor de Leefomgeving, Den Haag/Bilthoven / Wageningen UR, Wageningen.
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (red.) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden / European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- van Delft, J., A. de Bruin & P. Frigge 2013. Waarnemingenoverzicht 2012. *RAVON Tijdschrift* 51, 15(5): 119-132.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie maart 2014.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Gewone grootoorvleermuis *Plecotus auritus*, versie maart 2014.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Kleine modderkruiper *Cobitis taenia*, versie maart 2014.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Buizerd, *Buteo buteo*, versie maart 2014.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Bever *Castor fiber*, versie maart 2014.
- Dietz C., O. von Helvesen & D. Nill 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. De Fontein/Tirion Uitgevers, Utrecht.
- van Harxen, R. & P. Stroeken 2011. De Steenuil. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- van Heusden, W.R.M. & S.J. Vreugdenhil 2008. Handreiking Flora- en faunawet. Dienst Landelijk Gebied, Den Haag.

- Huijbregts, H. 2003. Beschermde kevers in Nederland (Coleoptera). Nederlandse Faunistische Mededelingen 19: 1-34.
- Janssen, J.A.M. & J.H.J. Schaminée 2008. Europese natuur in Nederland. Soorten van de Habitatrictlijn. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Limpens, H.J.G.A., K. Mostert & W. Bongers (red.) 1997. Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Limpens, H., J. Regelink & R. Koelman 2010. Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij 1990. Handleiding voor de bescherming van bedreigde muurplanten. Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit 2005. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten! De Flora- en faunawet in de praktijk; informatie over vrijstellingen, ontheffingen en gedragscodes. Ministerie van LNV, Den Haag.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- de Nie, H.W. 1996. Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen. Stichting Atlas verspreiding Nederlandse zoetwatervissen / Media Publishing Int., Doetinchem.
- Odé, B., Beringen, R. & van der Slikke, W. 2009. Rapportage Bedreigde Soorten Project 2009. Floron, Leiden.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- Vernooij, A.C. 2013. Alternatievenstudie fietsverbinding Mook-Cuijk. Quicksan conditionering. Rapport BO-AC-130007974, versie 1.0, d.d. 4 november 2013. Movares, Utrecht.

Literatuur Limburg

- Akkermans, R.W., R.A.J. Pahlplatz & K. Veling 2001. Dagvlinders in Limburg, verspreiding en ecologie 1990-1999. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.
- van Buggenum, H.J.M., R.P.G. Geraerds & A.J.W. Lenders (red.) 2009. Herpetofauna van Limburg. Verspreiding en ecologie van amfibieën en reptielen in de periode 1980-2008. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.
- Crombaghs, B.H.J.M., R.W. Akkermans, R.E.M.B. Gubbels & G. Hoogerwerf (red.) 2000. Vissen in Limburgse beken. De verspreiding en ecologie van vissen in stromende wateren in Limburg. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.

Hermans, J.T., R.W. Akkermans, F. Mertens, J. van der Weele & H.W.G. Heijligers 2004. Werkatlas libellen in Limburg. Inventarisatiegegevens periode 1977-2003. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Roermond.

Huizinga, C.E., L.S.G.M. Verheggen & R.W. Akkermans 2005. Werkatlas zoogdieren in Limburg. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Roermond.

Huizinga, C.E., R.W. Akkermans, J.C. Buys, J. van der Coelen, H. Morelissen & L.S.G.M. Verheggen 2010. Zoogdieren van Limburg. Verspreiding en ecologie in de periode 1980-2007. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.

Hustings, F., J. van der Coelen, B. van Noorden, R. Schols & P. Voskamp 2006. Avifauna van Limburg. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.

Kurstjens, G., B. Peters & K. van Looy 2010. De flora van het Maasdal. Ontwikkelingen van bijzondere soorten sinds de start van natuurontwikkeling vanaf 1994. Deelrapport 7. Kurstjens ecologisch adviesbureau, Beek-Ubbergen / Bureau Drift, Berg en Dal / INBO, Brussel.

Literatuur Noord-Brabant

Brouwer, T., M. Dorenbosch, R. van Eekelen & J. Spier 2010. Vissenatlas Noord-Brabant. Uitgeverij Profiel, Bedum.

van Delft, J.J.C.W. & W. Schuitema 2005. Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant. Stichting RAVON, Nijmegen.

Twisk, P. & H. Limpens 2006. Een thuis voor de vleermuis. Beschermingsplan voor vleermuizen in Noord-Brabant. Zoogdiervereniging VZZ, Arnhem.

Algemene websites

www.anemoon.org (soortgegevens ongewervelden)
www.eis-nederland.nl (soortgegevens ongewervelden)
www.floron.nl (soortgegevens planten)
www.ravon.nl (soortgegevens amfibieën, reptielen en vissen)
www.rijksoverheid.nl (natuurwetgeving)
www.mijn.rvo.nl (natuurwetgeving)
www.rvo.nl (nationale natuurwetgeving en soortenstandaards)
www.sovon.nl (soortgegevens vogels)
www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/ (Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten)
www.verspreidingsatlas.nl/planten (verspreidingsgegevens planten)
www.vlinderstichting.nl (soortgegevens vlinders en libellen)
www.zoogdiervereniging.nl (soortgegevens zoogdieren)

Provinciale websites

www.brabant.nl (EHS en beschermde gebieden in Noord-Brabant)
www.dassenwerkgroepbrabant.nl (gegevens das in Noord-Brabant)
www.limburg.nl (EHS en beschermde gebieden in Limburg)
www.natuurgegevensprovincielimburg.nl (natuurgegevens provincie Limburg)

Verklarende woordenlijst

Projectplan

Een projectplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het projectplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kunnen lopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Flora- en faunawet is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Flora- en faunawet een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Flora- en faunawet. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Flora- en faunawet omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.



Econsultancy is een onafhankelijk adviesbureau. Wij bieden realistisch advies en concrete oplossingen voor milieuvraagstukken en willen daarmee een bijdrage leveren aan een duurzaam en verantwoord gebruik van onze leefomgeving.

Diensten

Wij kunnen u van dienst zijn met een uitgebreid scala aan onderzoeken op het gebied van bodem, waterbodem, water, archeologie, ecologie en milieu. Op www.econsultancy.nl vindt u uitgebreide informatie over de verschillende onderzoeken.

Werkwijze

Inzet en professionele betrokkenheid kenmerkt onze diensten. De verantwoordelijke projectleider is het eenduidige aanspreekpunt voor de klant en draagt zorg voor alle aspecten van het project: kwaliteit, tijd, geld, communicatie en organisatie. De kernwaarden deskundig, vertrouwd, betrokken, flexibel, zorgvuldig en vernieuwend zijn een belangrijke leidraad in ons handelen.

Kennis

Het deskundig begeleiden van onze opdrachtgevers vraagt om betrokkenheid bij en kennis van de bedoelingen van de opdrachtgever. Het vereist ook gedegen en actuele vakinhoudelijke kennis. Alle beschikbare kennis wordt snel en effectief ingezet. De medewerkers vormen ons belangrijkste kapitaal. Persoonlijke en inhoudelijke ontwikkeling staat centraal want het werk vraagt steeds om nieuwe kennis en nieuwe verantwoordelijkheden.

Creativiteit

Onze medewerkers zijn in staat om buiten de geijkte kaders een oplossing te zoeken met in achtneming van de geldende wet- en regelgeving. Oplossingen die bedoeld zijn om snel en efficiënt het doel van de opdrachtgever te bereiken.

Kwaliteit

Er wordt continue gestreefd naar het verhogen van de professionaliteit van de dienstverlening. Het leveren van diensten wordt intern op een dusdanige wijze georganiseerd dat het gevraagde resultaat daadwerkelijk op een zo effectief en efficiënt mogelijke wijze wordt voortgebracht. Hierbij staat de klanttevredenheid centraal. Het kwaliteitssysteem van Econsultancy voldoet aan de NEN-EN-ISO 9001: 2008. Tevens is Econsultancy gecertificeerd voor diverse protocollen en beoordelingsrichtlijnen.

Opdrachtgevers

Econsultancy heeft sinds haar oprichting in 1996 al meer dan tienduizend projecten uitgevoerd. Projecten in opdracht van particulier tot de Rijksoverheid, van het bedrijfsleven tot non-profit organisaties. De projecten kennen een grote diversiteit en hebben in sommige gevallen uitsluitend een onderzoekend karakter en zijn in andere gevallen meer adviserend. Steeds vaker wordt onderzoek binnen meerdere disciplines door onze opdrachtgevers verlangd. Onze medewerkers zijn in staat dit voor de opdrachtgever te coördineren en zelf (deel)onderzoeken uit te voeren. Ter illustratie van de veelvoud en veelzijdigheid van de projecten in de werkvelden bodem, waterbodem, ecologie, archeologie, water en milieu kunnen uitgebreide referentielijsten worden verschaft.

Vestiging Limburg

Rijksweg Noord 39
6071 KS Swalmen
Tel. 0475 - 504961
Swalmen@econsultancy.nl

Vestiging Gelderland

Fabriekstraat 19c
7005 AP Doetinchem
Tel. 0314 - 365150
Doetinchem@econsultancy.nl

Vestiging Brabant

Rapenstraat 2
5831 GJ Boxmeer
Tel. 0485 - 581818
Boxmeer@econsultancy.nl

